

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

II Всеукраїнська науково-практична конференція

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
в контексті становлення
громадянського суспільства в Україні та світі:
виклики, тенденції, перспективи

15 березня 2024

Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет журналістики

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ І В СВІТІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,
15 березня 2024 року)

Одеса 2024

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, доцент, декан факультету журналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред.
В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024. 151 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів
досліджень журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а
також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ І СТВОРЕННЯ СЕРІЇ ПОДКАСТІВ НА ТЕМУ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНАМИ, СПІЛЬНОТОЮ М. ОДЕСИ ФОРМУВАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ	50
Колесник Вікторія	
РОЛЬ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ БРЕНДУ «ОДЕСЬКА БУЛОЧНА»)	55
Кукін Андрій	
ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИХ МАС-МЕДІА ЯК ФЕНОМЕНУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЖУРНАЛІСТА	60
Кузьміна Дарина	
ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЛЕЙНЕРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЯСНЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ У МЕДІАПРОДУКТАХ(НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «КРИМ.РЕАЛІЇ»)	64
Лиса Вікторія	
ЖАНРОВІ ПЕРЕВАГИ ПОДКАСТІВ У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	68
Литвиненко Поліна	
ПРИЙОМИ ПОРТРЕТНОГО ІНТЕРВ'Ю	72
Літвінчук Ірина	
КОМУНІКАТИВНА РОЛЬ РЕКЛАМИ	76
Макеєва Іванна	
ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	79
Матвєєва Ксенія	
КОНЦЕПЦІЯ ПРОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НА РИНКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ..	82
Панченко Ксенія	
ТЕХНОЛОГІЇ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ (ПОДКАСТИНГ)	87
Работін Юрій	
ЖУРНАЛІСТИ ПІВДЕННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НЕ ЗАЛИШИЛИСЯ «САМ НА САМ» З ПРОБЛЕМАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ	91
Русакова Юлія	
ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ЖАНРУ «ЕКСПЛЕЙНЕР» В ПОЯСНЮВАЛЬНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	95
Ричка Т.	
ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	100
Савенкова Анастасія	

Панченко Ксенія

ТЕХНОЛОГІЇ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ (ПОДКАСТИНГ)

У тезах розкрито сутність поняття «пропаганда» у контексті журналістської діяльності, а також зміст та наративи російської пропаганди на українських деокупованих територіях. Розглянуто поняття «подкастинг» як один із нових та перспективних напрямків медіадіяльності.

Ключові слова: пропаганда, російська пропаганда, українські деокуповані території, подкастинг, технології пропаганди.

The essence of the concept of «propaganda» in the context of journalistic activity, as well as the content and narratives of Russian propaganda in the Ukrainian de-occupied territories are revealed in the thesis. The concept of "podcasting" as one of the new and promising areas of media activity is considered.

Keywords: propaganda, Russian propaganda, Ukrainian de-occupied territories, podcasting, propaganda technologies.

Виклад основного матеріалу. Поширення політичних, релігійних, філософських або інших поглядів за допомогою донесення до народу різних аргументів, правдивих або ж напівправдивих фактів, чуток чи відвертої брехні називається пропагандою. У суспільстві пропаганда вважається ефективною, адже вона оперує гранично простими та зрозумілими для людини речами.

Багато науковців досліджували поняття «пропаганда» та його визначення, серед яких Д. Павлов, Г. Почепцов, В. Іванов, У. Коруц, А. Юричко М. Шевців, К. Гончарук, Т. Шестаковська та ін. Аналізуючи наукові публікації [1], можна зробити висновок, що пропаганда – це певні спроби вплинути на думку або точку зору великої кількості людей; поширення інформації (фактів, аргументів, чуток, напівправди або брехні) з метою впливу на громадську думку.

Зважаючи на важку ситуацію у державі, українці з самого початку повномасштабного вторгнення потрапляли під вплив російської пропаганди,

яка вже на той час мала великий вплив на суспільство. Сучасна російська пропаганда – явище, яке глибоко закорінене в традиціях комуністичного агітпропу. В останні роки російська пропаганда набирала обертів, поширюючи чимало неправдивої інформації про українців, окупацію частини територій України тощо.

«Подкастинг», який вважається сучасним напрямком медіадіяльності, є ефективним засобом визначення та дослідження технологій російської пропаганди на українських деокупованих територіях. Значна частина подкастів останніх років розповідають саме про російську пропаганду, дають змогу зрозуміти усю її сутність та технології, знайти оптимальні шляхи боротьби з нею. Зважаючи на наявні дослідження, відзначаємо, що за М. Сергієнком термін «подкастинг» означає цифровий медіафайл або серія таких файлів, що розповсюджуються через мережу Інтернет для відтворення на персональних медіа-плеєрах або комп'ютерах [5]. Тоді, як Т. Щеголева, до прикладу, визначає цей термін як процес створення та поширення звукових або відеофайлів – подкастів, які завантажуються за допомогою Інтернету на пристрій користувача і програватимуться офлайн у зручний для слухача час [6]. Подкастинг – це один із перспективних видів медіадіяльності, адже направлений на передавання інформації крізь просторові та часові проміжки за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних та журналістських технологій [2].

Технології російської пропаганди на українських деокупованих територіях доцільно вивчати використовуючи сучасні підходи. Одним із них є медіа проєкт, побудований на основі серії подкастів з різними людьми, які розповіли для історії із власного досвіду, які стосувалися впливу російської пропаганди та її технології на українських деокупованих територіях на людей, які перебували там. Під час розроблення та запису подкастів на висвітлювану тематику доцільно дотримуватися спеціального алгоритму, зміст якого полягає у: підборі тематики, яка стане актуальною для аудиторії; складанні певного сценарію та запитань для людей; записі розповідей та

історій українців з деокупованих територій; редагуванні аудіо та поєднанні отриманих звукових доріжок.

Серед актуальних тем, які було розкрито в межах дослідження стали: «Вживання в умовах окупації: як люди жили під час окупації та що рятувало українців від російської пропаганди на кожному шляху?», «Повірити російській пропаганді: як людям навіювали оманливі новини і як вони боролися з цим?», «Ми прийшли вас рятувати, а ви ще й незадоволені»: як російські окупанти намагалися «задури́ти» голову українцям в окупації?», «Повірити» та вижити: як українців змушували вірити в російську пропаганду за збереження власного життя», «Найрозповсюдженіші фрази та розповіді російських окупантів для українців під час окупації». Реалізований подкаст-проект складався з розповідей жителів деокупованих територій, які пережили окупацію та натиск російської пропаганди, і знають, що таке жорстокість «російської влади» та ненависть до усього українського.

Здійснивши аналіз записаних подкастів, вдалось встановити, що пропаганда російських окупантів була дуже сильною і, на жаль, не усі українці могли встояти перед таким натиском: хтось здавався, а хтось мужньо загинув від рук загарбників, не скорившись перед «новою владою».

Підсумовуючи відзначаємо, що подкастинг сьогодні є однією із ефективних форм передачі інформації широкому колу користувачів, а тому може виступати якісним інструментом боротьби із поширенням пропаганди.

Література

1. Гаврилюк І. Подкасти в системі українських інтернет-медіа Образ. Випуск 1 (38). 2022. С. 72-79
2. Галудзіна-Горобець В. І. Електронні медіа: типологічний аспект. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71). № 2. С. 209–213.
3. Дмитровський О. Типологія українських подкастів – найважливішого сегмента інтернет-радіо. Теле- та радіожурналістика. 2015. Випуск 14. С. 149–154

4. Мисловський І. В., Мишкіна О. Ю. Довгі та короткі форми медіатекстів у онлайнових ЗМІ: вибір українського читача. *Молодий вчений*. 2017. № 8. С. 350–354

5. Сергієнко М. Створення подкастів як елементу змішаного навчання. *Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти»*. Харків: Національна академія Національної гвардії України. 2021. С. 350-353.

6. Щеголева Т. Актуальні проблеми викладання дисципліни «іноземна мова за професійним спрямуванням» в умовах воєнного стану. *Академічні візії*. 2023. № 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/392/356> (дата доступу: 15.03.2024)

Науковий керівник: Стекольщикова В.А., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувачка кафедри журналістики та філології ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»